

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

21.11.2007

B6-0485/2007

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Charles Tannock, Árpád Duka-Zólyomi, Elmar Brok, Karl von Wogau, Stefano Zappalà ja Corien Wortmann-Kool

fraktsiooni PPE-DE nimel

Olukord Gruusias

Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Gruusias

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahel sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1999. aastal;
 - võttes arvesse oma eelmisi resolutsioone suhete kohta kõnealuse piirkonna riikidega, eriti Euroopa Parlamendi 26. veebruari 2004. aasta soovitusel nõukogule ELi Lõuna-Kaukaasia poliitika kohta ja Euroopa Parlamendi 14. oktoobri 2004. aasta resolutsiooni olukorra kohta Gruusias;
 - võttes arvesse oma raporteid Euroopa naabruspoliitika kohta, eriti 2007. aasta novembris vastu võetud raportit;
 - võttes arvesse OSCE/ODIHRi valimisvaatlusmissiooni lõpparuannet 5. oktoobri 2006. aasta kohalike valimiste kohta Gruusias;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et viimaste nädalate jooksul on halvenenud siseriiklik olukord Gruusias ning see on põhjustanud sügavaima kriisi pärast nn rooside revolutsiooni 2003. aastal;
- B. arvestades, et 17. oktoobril ühendas jõud kümnest parteist koosnev opositsiooniühendus, moodustades nn Ühendatud Rahvaliidumise Rahvusliku Nõukogu ja avaldas manifesti, milles toodi välja nende eesmärgid, mida toetasid osaliselt muud parlamentaarsed opositsioonirühmad; eesmärgid olid: demokraatlikud valimised, millele eelneb poliitiliste parteide vaheline tõeline võitlus ning millesse riiklikud institutsioonid ei sekku; valimiste haldamise viisi ümberkorraldamine nii, et kõikide poliitiliste parteide esindajad oleksid kaasatud; nn Euroopa stiilis parlamentaarse süsteemi loomine, vähendades täidesaatva haru võimu; sõltumatu kohtuvõim ja valitsusstruktuuride mittesekkimine kohtute töösse; territoriaalse terviklikkuse taastamine ja Venemaa rahuvalvevägede/ sõjalise kontingendi väljatoomine Gruusiast; kohalik omavalitsus; poliitilise vägivalga kaotamine, „poliitvangide” vabastamine ning lahendamata surmajuhtumite uurimine, mis leidsid aset Saakašvili ja Shevardnadze võimul oleku ajal; lähenemine NATOle ja ELile ning SRÜ liikmesuse kaotamine; nõudmine, et parlamendivalimised toimuksid kevadel, mitte 2008. aasta sügisel ja nn võitjale-kuulub-kõik valimissüsteemi muutmine;
- C. arvestades, et mitmete opositsiooni kogunemiste järel, mille käigus meelevaldajate arv küündis 70 000-ni ja langes hiljem mitmete sadadeni, mis tõrjuti eemale peatänavalt, kulmineerus kriis 7. novembril, kui märulipolitsei ajas nuiasid, veekahureid, pisargaasi ja kummikuule kasutades laiali uued meelevaldajad; meelevaldajaid, kelle hulgas oli kümme ajakirjanikku ja Gruusia õiguskantsler (ombudsman) Sozar Subari, peksti jõhkralt; arvestades, et pärast vägivaldseid kokkupõrkeid vajas üle 500 inimese arstiabi; arvestades, et 7. novembril edastas Imedi TV vale ja põhjendamatu infomatsiooni politsei väidetavate

plaanide kohta rünnata peamist õigeusu katedraali, mis ärgitas Tbilisi kodanikke massiliselt tänavale tulema; arvestades, et samal päeval sundis militaarpolitsei Rupert Murdoch News Corporationile kuuluva Gruusia tähtsaima sõltumatu telejaama Imedi TVd lõpetama saadete edastamise, ja kõikidel teistel mitteriiklikel ringhäälinguorganisatsioonidel keelati edastada uudiseid; arvestades, et 7. novembri õhtul kehtestas president Saakašvili 15 päevaks eriolukorra, mis kestis üheksa päeva;

- D. arvestades, et president Saakašvili ja mõned sõltumatud vaatlejad on süüdistanud Moskvat valitsuse kukutamise katses, lavastades opositsiooni meeleavaldused, ning president on öelnud, et meelevalduste mahasurumine politsei poolt oli vajalik, et hoida ära riigi langemist kaosesse;
- E. arvestades, et Venemaa ametivõimud on korduvalt, nagu mitmel varasemal juhul, tagasi lükanud süüdistused Gruusia siseasjadesse sekkumise osas ja süüdistanud president Saakašvilit Venemaa vastaste avalduste tegemistes oma kahaneva populaarsuse suurendamiseks;
- F. arvestades, et 13. novembril kirjutas Kaukaasias viibivate Vene vägede ülem, kindralmajor Andrei Popov alla plaanitud aasta varem Batumis Adžaria autonoomses vabariigis asuva Venemaale kuuluva viimase sõjaväebaasi Gruusiale üleandmise aktile; arvestades, et Venemaa viis juunis lõpule vägede väljatoomise oma teisest Gruusias asuvast baasist Ahhalkhalakhis ja oli nõus lõpetama Batumi operatsiooni 2008. aasta oktoobriks; arvestades Vene maavägede ülemjuhataja Aleksei Maslovi samal päeval tehtud avaldust, et „Gruusias rohkem Vene vägesid ei ole, sinna jäävad vaid rahuvalvajad Abhaasias ja need, kes kuuluvad Lõuna-Osseetias viibivate vägede koosseisu, kus osaleb Gruusia”; arvestades, et ühelgi neutraalsel ega Gruusia riigi poolt saadetud vaatlejal ei lubatud kontrollida olukorda Gudauta baasis;
- G. arvestades, et president Saakašvili, kes on korduvalt süüdistanud Venemaad separatistlike liikumiste toetamises mässulistes Abhaasia ja Lõuna-Osseetia provintsidest, väitis 14. novembril, et Venemaa saatis hiljuti Abhaasiasse sõdureid, mitukümmend soomukit ja suurtükisüsteeme, mis ei olnud osa sealsest rahuvalveoperatsioonist; arvestades, et Venemaa relvajõudude peastaabi ülem, armeekindral Juri Balujevski, eitas samuti neid väiteid ja nimetas president Saakašvili avaldust provokatiivseks informatsiooniks;
- H. arvestades, et Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee seirekomisjoni kaasraportöörid Gruusia küsimustes Matyas Eörsi ja Kastriot Islami meenutasid 10. novembril Gruusia ametiasutustele õigusriigi põhimõtete ranget järgmist kõikides nende tegevustes ja Euroopa inimõiguste konventsiooni sätetest kinnipidamist, eriti nendest, mis käsitlevad sõna-, teabe ja kogunemisvabadust, juhtides tähelepanu sellele, et politsei vägivalda rahumeelsete meeleavalduste vastu, eraringhäälinguajaamade sulgemist või teabe levitamise maha surumist ei või mingil juhul heaks kiita demokraatlikus süsteemis, ja rõhutades, et „meediavabadus tuleb piiranguteta tagada. Gruusias viimaste päevade jooksul võetud meetmed kujutavad endast suurt sammu tagasi püüdlusest saada täielikult toimivaks demokraatlikuks riigiks, kus austatakse pluralistliku demokraatia põhiväärtusi ja inimõigusi”;
- I. arvestades, et NATO peasekretär Jaap de Hoop Scheffer, kes juba oktoobris rõhutas vajadust suurema poliitilise läbipaistvuse ja õigusriigi põhimõtetest rangema kinni

pidamise järele, kui Gruusia tahab edasiminekut NATO liikmesuse suunas, reageeris kõnealustele sündmustele rõhutades, et „eriolukorra kehtestamine ja meediaväljaannete sulgemine Gruusias on eriti muret tekitav ning ei ole kooskõlas Euroopa-Atlandi väärtustega”;

- J. arvestades, et Kommertstelevisiooni Assotsiatsioon (ACT) väljendas 12. novembril oma sügavat meelepaha ja muret seoses Tbilisis aset leidnud sündmustega, rõhutades, et „demokraatlikus ühiskonnas ei leidu olukorda, mis õigustaks militaarpolitsei kasutamist sõltumatu ringhäälinguorganisatsiooni eestriist kõrvaldamiseks. Euroopa demokraatia nurgakivi on kohustus võimaldada pluralistlik meediasektor, kus kõiki arvamusi saab vabalt väljendada”;
- K. arvestades, et president Saakašvili tegi 8. novembril üllatavalt lepitava käiguna ettepaneku ennetähtaegsete presidendivalimiste korraldamiseks 5. jaanuaril koos referendumiga järgmiste parlamendivalimiste päeval ning lõpetas 16. novembril eriolukorra,
1. väljendab solidaarsust Gruusia rahva ja selle pühendumisega toetada oma noort demokraatiat, riigi iseseisvust ja territoriaalset terviklikkust kõnealuse kriisi ajal;
 2. tunneb heameelt president Mihhail Saakašvili ja praeguse Gruusia valitsuse saavutatud poliitiliste, demokraatlike ja majanduslike edusammude üle võrreldes endise presidendi Eduard Shevardnadzega;
 3. väljendab tõsist muret Gruusias aset leidnud hiljutiste arengute pärast, millest viimased olid rahumeelsete meeleavalduste vägivaldne mahasurumine politsei poolt, sõltumatute meediaväljaannete sulgemine ja eriolukorra välja kuulutamine 15 päevaks;
 4. nõuab tungivalt, et asjaomased pooled näitaksid üles vajalikku mõõdukust ja hoiduksid sellisest keelekasutusest ja tegevusest, mis võiks poliitilist kriisi veelgi süvendada;
 5. palub opositsioonil enne tänavatele minekut kasutada parlamentaarseid struktuure oma seisukohtade väljendamiseks;
 6. juhib tähelepanu, et Gruusia ametiasutuste tegelemine eriarvamustega seab ohtu nende demokraatliku usaldusväärsuse vähenemise; kutsub seetõttu Gruusia ametiasutusi üles austama täiel määral õigust rahumeelselt meelt avaldada ja taastama viivitamatult täielik meediavabadus;
 7. palub Gruusia ametiasutustel läbi viia põhjalik, erapooletu ja sõltumatu uurimine inimõiguste ja meediavabaduse tõsiste rikkumiste kohta, uurida eelkõige väiteid õiguskaitsetöötajate poolse ülemäärase jõu kasutamise kohta, et tuvastada kõik need, kes selle eest vastutavad, mõista nende üle kohut ja kohaldada seaduses ette nähtud kriminaal- või haldussanktsioone;
 8. tunneb heameelt selle üle, et president Saakašvili lõpetas 16. novembril eriolukorra ja nõuab tungivalt, et asjaomased pooled osaleksid konstruktiivses dialoogis, et leevendada praegust olukorda ja leida peamistele küsimustele asjakohased ja kiired lahendused; on seisukohal, et olemasolevad poliitilised pinged tuleb lahendada demokraatlike institutsioonide siseselt ja rikkumata demokraatlikke põhimõtteid või põhiõiguseid,

sealhulgas meediavabadust;

9. peab eriolukorra lõpetamist ja üleskutset korraldada ennetähtaegsed presidendivalimised positiivseks sammuks, mis on juba aidanud pingeid lõdvendada ja näidanud, et rahvusvahelisel surveel, kõikide peamiste Lääne välisosalejate väga avatud ja tugevate avalduste kaudu ning negatiivse tagasisideme kaudu rahvusvahelises meedias, võib olla positiivne mõju siseriiklikule olukorrale;
10. kutsub kõnealuse kogemuse põhjal nõukogu ja komisjoni, ELi liikmesriike, NATOt ja USA-d üles olema aktiivsemad poliitiliste kaebuste ja puuduste esile toomisel Gruusias ja selle ümber, sealhulgas Euroopa naabruspoliitika tegevuskava rakendamisel; märgib, et mitmeid väiteid demokraatlike menetluste ja inimõiguste rikkumiste kohta Gruusias ei ole viimaste aastate jooksul jälgitud; on seetõttu arvamisel, et avatum rahvusvaheline arutelu võiks veelgi tugevdada pluralistlikku avalikku diskursust ja demokraatlikku arengut Gruusias;
11. kutsub Gruusia ametiasutusi üles tagama vabad ja õiglased valimised, mis vastavad täielikult rahvusvahelistele normidele; kutsub Gruusia valitsust üles austama võimude lahusust Gruusia poliitilises süsteemis, et vältida haldusressursside kasutamist valmiskampaania ajal ning tagada kõikide kandidaatide sõnavabadus; tunneb heameelt Gruusia ametiasutuste valmisoleku üle lubada rahvusvahelistel vaatlejatel neid valimisi jälgida;
12. kutsub Gruusia ametiasutusi üles reformima riigi valimisseadustikku vastavalt OSCE/ODIHRi ja Euroopa Nõukogu Veneetsia Komisjoni soovitudele; tunneb heameelt valimiskünnise alandamise üle seitsmelt protsendilt viiele;
13. kutsub kõiki poliitilisi jõude Gruusias üles tegema koostööd audiovisuaalset tegevust käsitleva seaduse välja töötamisel, tagamaks Euroopa ekspertide abil, et olemasolevaid eeskirju, mis garanteerivad sõnavabaduse ja õiglase avaliku arutelu, parandataks veelgi ja ühtlustataks Euroopa põhimõtetega;
14. kutsub Gruusia poliitilist eliiti ja kodanikuühiskonda üles osalema arutelus võimude lahususe üle poliitilises süsteemis, mis võib kaasa tuua tulemuslikuma valitsuse tegevuse jälgimise ja avaliku arutelu pluraliseerumise mitmetes olulistes küsimustes, näiteks majandusreformi sotsiaalsed mõjud ja nn Venemaa tegur Gruusia sisepoliitikas ning erinevad lähenemisviisid nn külmutatud konfliktidele;
15. kutsub nõukogu ja komisjoni üles takistama seda, et Venemaa kasutaks ära olukorda Gruusias; märgib, et kuigi ei ole selgeid tõendeid selle kohta, kas Gruusia valitsuse süüdistused, et Venemaa on toomas lisavägesid Abhaasiasse, vastavad tõele, peavad nõukogu ja komisjon tegema Venemaale selgeks, et sellised sammud oleksid absoluutselt talumatud; nõuab lisaks tungivalt, et nõukogu ja komisjon kutsuksid Venemaad üles muutma oma üldist lähenemisviisi Gruusiale ja lõpetama majanduslike suhete kasutamine poliitilise relvana; rõhutab, et sellised sammud peaksid olema osa otsustavamast idanaabrusele suunatud ELi poliitikast, milles ei tohiks kõrvale jätta koostööd Venemaaga, vaid vastupidi, seda tuleks välja pakkuda alati kui see on võimalik (näiteks piirkondlikku koostöö, kriisihjamise ja rahuvalve valdkondades); on siiski seisukohal, et samal ajal peab EL võtma resolutsema seisukoha kõnealuse piirkonna oluliste küsimuste

osas ja osalema rohkem, hoolimata Venemaa praegusest negatiivsest suhtumisest ELi rolli ühises naabruses; rõhutab, et lõpuks peab Venemaa poliitiline eliit mõistma, et Venemaa mõju oma naabruses ei vähenda mitte niivõrd geopoliitiline rivaliteet ELiga, vaid Venemaa destrukttiivne poliitika mõnede oma naabrite suhtes;

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ÜRO peasekretärile, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile, NATO peasekretärile, Gruusia presidendile ja parlamendile ning Venemaa Föderatsiooni Riigiduumale ja presidendile.